

Verslag

Hoorzitting

Milieukwantiteitsdoelstellingen voor oppervlaktewateren en de
beleidstaken ter zake

12 januari 2016

auteur + datum	Dirk Uyttendaele, 18 januari 2016
referentie	
bestandsnaam	

1. Aanwezigheden

Michael Antoine (Leefmilieu Brussel); David Buysse (INBO); Marc Buysse (AquaFlanders); Philippe Casier (Landelijk Vlaanderen); Nele Cattoor (UNIZO); Lieve De Roeck (VMM); Annick De Winter (W&Z); Didier D'hont (Vlaamse Milieumaatschappij); Tom Diez (De Watergroep); Victor Dries (Kabinet Homans); Leen Franchois (Boerenbond); Erik Grietens (BBL); An Maes (essenscia); Iris Penninckx (Boerenbond); Anik Schneiders (INBO); Jan Spaas; Dirk Uyttendaele (Minaraad); Herman Van Broeck (VMx); Wim Van Gils (Natuurpunt); Kor Van Hoof (kabinet Schauvliege); Edward Van Keer (MOW); Kris Van Nieuwenhove (SALV); Ellen Vanassche (Voka); Sven Verbeke (VMM); Jan Verheeke (SAR Minaraad); Vught Inne (INBO)

2. Verslag

Jan Verheeke verwelkomt de aanwezigen en situeert de hoorzitting. Deze past in de voortzetting van het proces na de gezamenlijke advisering van de Minaraad, SALV en SERV in oktober 2015 over het ontwerp van besluit beheerdoelstellingen voor oppervlaktewaterkwantiteit¹. In dat advies werd om bijkomend overleg gevraagd en de vergadering kan daarvoor een belangrijke bouwsteen zijn.

¹ <http://www.minaraad.be/adviezen/2015/oppervlaktekwantiteitsdoelen>

Kor Van Hoof verwijst naar het advies over het ontwerp van besluit oppervlaktewaterkwantiteitsdoelstellingen. Als gevolg van dat advies is het besluit nog aangepast:

- Het advies vroeg om verder overleg over het oppervlaktewaterkwantiteitsbeheer. De huidige sessie is daar het gevolg van. Het is de bedoeling om ook in de toekomst regelmatig (bv. zesmaandelijks) in dergelijke overlegmomenten te voorzien.
- Het besluit werd aangepast, vooraleer het werd voorgelegd aan de Raad van State, m.b.t. de aanpassing van de criteria om de zes jaar door "minstens" om de zes jaar op te nemen. Daardoor wordt duidelijk gemaakt dat als er sneller nieuwe inzichten komen, de bestaande criteria verbeterd kunnen worden en nieuwe criteria ingevoerd kunnen worden.
- In de ontwerp stroomgebiedbeheerplannen (SGBP) stond een andere beschrijving van de doelstelling die op het vlak van watertekorten nagestreefd moest worden. De maatschappelijke sectoren werden er explicieter in vernoemd, wat niet gebeurd was in het ontwerp van besluit. Daarom werd de beschrijving in het besluit explicieter gemaakt.

Omdat het advies van de Raad van State reeds beschikbaar was, kon het besluit op 8 januari door de Vlaamse Regering goedgekeurd worden. De Vlaamse Regering had eerder, op 18 december 2015, de SGBP's vastgesteld. Eerstdaags wordt daarover gecommuniceerd en zullen de plannen ter beschikking zijn op de website van de CIW.

Over de verdere stappen aangaande het besluit en het beleid inzake oppervlaktewaterkwantiteit heeft VMM / CIW een presentatie voorbereid.

Vervolgens neemt **Sven Verbeke** (VMM) het woord voor de toelichting "Milieukwantiteit: van doelstelling tot actieprogramma". Aangezien deze presentatie zeer goed gedocumenteerd werd met een PowerPoint, is hiervan geen specifiek verslag opgemaakt. De presentatie kan gedownload of geraadpleegd worden via: <http://www.minaraad.be/hoorzittingen/2016/milieukwantiteitsdoelstellingen-voor-oppervlaktewateren-en-de-beleidstaken-ter-zake>

Vragen, opmerkingen en afspraken (41:30)

Leen Franchois gaat in op het op 8 januari goedgekeurde besluit over de oppervlaktewaterkwantiteitsdoelstellingen. Voor de beschikbaarheid van water wordt door een toevoeging van een opsomming van sectoren bevestigd dat rekening gehouden wordt met die vermelde sectoren. Maar toch blijft de indicator voor subdoelstellingen "*0 dagen water tekort voor de drinkwatervoorziening*". Wat is dan de meerwaarde van de opsomming van die verschillende sectoren in het besluit? Hoe kan je met die sectoren rekening houden als ze niet in de indicatoren zijn opgenomen?

Sven Verbeke antwoordt dat dit zal gebeuren door indicatoren te ontwikkelen waarin de sectoren wel zijn opgenomen. Voor waterbeheersing en veiligheid is er nog geen indicator, het is dus mogelijk daar nog sectoren aan te koppelen. Voor watervoorziening kunnen ook nog indicatoren ontwikkeld worden die toelaten om een bepaalde toestandsbeoordeling te doen.

Leen Franchois heeft een tweede vraag over de schaal waarop de opmaak van

verdringingsreeksen op basis van de gebiedsanalyses gebeurt. Is dat op bekkenniveau of kleinere ruimtelijke gebieden?

Sven Verbeke stelt dat de opmaak gebiedsgericht is, over de precieze schaal wordt nog overlegd. Dat is nu nog niet in te vullen. Het wordt minstens bekkenniveau, de verdere graad van detaillering ligt nog niet vast. In elk geval zal het niet mogelijk zijn om voor elk waterlichaam een aparte verdringingsreeks op te maken. Het zal ergens tussenin liggen en vastgelegd worden in overleg met de maatschappelijke partners.

Jan Verheeke heeft begrepen dat een methodologie ontwikkeld wordt om de mogelijke conflicten of wrijvingen tussen sectoren uit te klaren. Hij vraagt zich af of er nu reeds dergelijke conflicten bestaan en zo ja, hoe worden ze dan nu aangepakt?

Sven Verbeke antwoordt dat er wel degelijk conflicten bestaan. In sommige bekkens of deelbekkens wordt een compromis bereikt, op andere plaatsen wordt al 15 jaar zonder vooruitgang onderhandeld. Door overleg moeten de belangen van de verschillende partners afgestemd worden. Het bestaan van een kader leidt misschien sneller tot een gedragen oplossing.

Jan Verheeke geeft als hypothese dat er in Vlaanderen een tiental zones zouden zijn waar er een langlopend conflict bestaat. Hoe gaat men dan om met het risico dat de conflicten van die zones de algemene methodiek zouden kunnen verstoren, of omgekeerd, hoe kan de algemene methodiek in ontwikkeling, doordringen tot en met in die zones?

Sven Verbeke erkent het probleem, maar kan er nog geen duidelijk antwoord op formuleren. Er moet alleszins rekening mee gehouden worden. De methodiek moet dermate uitgewerkt worden dat de slaagkans maximaal is.

Anik Schneiders vraagt hoe de waterkwaliteits- en waterkwantiteitsdoelen gekoppeld worden. In het bijzonder voor de laagwaterafvoeren is er een problematiek die zowel kwaliteit als kwantiteit gerelateerd is. En welke visie is er op de koppeling van die doelen?

Sven Verbeke stelt dat het lopende proces, met de ontwikkeling van de e-flow, daar hopelijk een antwoord zal op geven. Er zijn verschillende methoden om de e-flow te bepalen, waarvan een aantal rekening houden met habitat en kwaliteit. Maar de vraag over de koppeling met de waterkwaliteit kan hij voorlopig nog niet beantwoorden. Hoewel die koppeling niet eenvoudig zal zijn, zal er wel gepoogd worden om ze te realiseren. Voor waterkwantiteit zelf, los van waterkwaliteit, zal het reeds moeilijk zijn om de koppeling te maken. In het kader van de ontwikkeling van de e-flow (2016) kan er gevolg aan gegeven worden. Voor de ontwikkeling van de e-flow zijn er reeds contacten geweest tussen VMM en INBO. Er is sprake van drie mogelijke methodes. Afhankelijk van de gekozen methode zal er rekening gehouden worden met habitat e.d. De meest eenvoudige methode houdt enkel rekening met het debiet. Het kader zal de mogelijkheden van de methode bepalen.

De tweede vraag van **Anik Schneiders** verwijst naar de koppeling van ecologie aan vegetatie-gebonden grenswaarden voor overstromingsbeheer e.d. Kan de benadering van ecologie niet open getrokken worden tot ecosysteemdiensten, in het bijzonder de water-ecosysteemdiensten zoals voorzien in het DIW, en die indicatoren verder gaan dan "*wat een vegetatie op een bepaalde plaats verdraagt*"?

Sven Verbeke verwijst naar het antwoord aan Leen Franchois, m.n. als er vraag is

naar andere, betere indicatoren, dan kan onderzocht worden in welke mate een kwantificeerbare indicator voor ecologie en overstromingsrisicobeheerdoelstellingen ter beschikking kan gesteld worden. Die kwantificeerbaarheid is nodig om de toestand te evalueren en de evolutie in de tijd te begroten.

Anik Schneiders verduidelijkt dat haar vraag gebaseerd is op de figuren in de presentatie slides (19 en 20) waaruit zou blijken dat naargelang de positie in het assenstelsel, die bepaald wordt door de indicatoren, bepaald wordt of, welke en wanneer maatregelen nodig zijn. Indicatoren zijn bijgevolg belangrijk en worden best zo breed mogelijk ingevuld.

Dirk Uyttendaele heeft een bedenking bij de presentatie, m.n. over de uitspraak dat het openbaar onderzoek en de adviezen geen aanleiding gaven tot het wijzigen van de passages over oppervlaktewaterkwantiteit in de ontwerp stroomgebiedbeheerplannen (SGBP). Hij verklaart dat de problematiek aan de aandacht ontglipt is bij de advisering over de SGBP en daarom pas te gronde is aangekaart naar aanleiding van de advisering over het besluit. Hij wijt het eerste aan de omvang van het dossier van de SGBP en aan de aard van de materie. Hij vraagt om verder in de processen daarmee rekening te houden. Van de raadsleden, noch van de secretariaatsleden, kan verwacht worden dat zij alle heikele kwesties tot in de details kunnen doorgronden.

Lieve De Roeck antwoordt dat er voor het afsluiten van het openbaar onderzoek wel een toelichting gegeven is met betrekking tot de inhoud van de ontwerp SGBP's: hierin zat dit luik ook vervat. **Jan Verheeke** beaamt dat dit het geval was, maar vult aan dat het belang van dit onderdeel op dat moment wellicht niet voldoende kon ingeschat worden door de werkgroepen en de raden.

Een en ander is voor **Jan Verheeke** aanleiding om het voorstel van het zesmaandelijks overleg nog eens aan te snijden. Daarvoor zal er een *modus vivendi* nodig zijn, die maakt dat er voor beide zijden vruchtbare uitwisselingsmomenten bekomen worden. **Leen Franchois** wijst er op dat al in ieder advies van de laatste jaren om meer overleg is gevraagd. Zij gaat er van uit dat Boerenbond alvast voorstander is. De format moet het mogelijk maken voor de stakeholders om dat overleg beter voor te bereiden en zodoende meer actieve inbreng te kunnen leveren. **Jan Verheeke** vraagt of men beoogt dat overleg direct met de organisaties, dan wel via de adviesraden te voeren. **Didier D'hont** merkt op dat de vraag van de adviesraden is gekomen dat bijgevolg het antwoord aan hen is geformuleerd, wat niet belet dat nog met afzonderlijke actoren overlegd zou worden. Dit was een voorstel om een generiek aanbod te doen zodat er een continue samenwerking wordt opgezet.

Jan Verheeke concludeert dat het voorstel zou kunnen zijn dat zesmaandelijks een vergelijkbare zitting doorgaat, maar dat bepaalde documentatie of vraagstukken op voorhand kenbaar moeten worden gemaakt. Op die manier kunnen de belanghebbenden een bijdrage voor de bijeenkomst voorbereiden.

Op de vraag van **Didier D'hont** voor de timing van het doorspelen van de kwesties voorafgaand aan het overleg, stelt **Jan Verheeke** dat dit afhangt van de aard van de complexiteit van het onderwerp en van de dialoog die verwacht wordt.

Lieve De Roeck vraagt dat eventuele suggesties voor indicatoren ook door de belanghebbenden aan de VMM / CIW zouden overgemaakt worden. Een tweerichtingsverkeer is cruciaal. **Jan Verheeke** wijst op de mogelijkheid dat de VMM / CIW suggesties doen om bepaalde problemen vooraf door te praten binnen

de adviesraden met de belanghebbenden.

Kor Van Hoof vraagt of er thema's zijn, buiten het waterbeleid, waar op gelijkaardige wijze overlegd wordt en die als model zouden kunnen dienen. **Jan Verheeke** stelt dat elk beleidsveld zijn overlegvorm heeft. Dikwijls staat de Minaraad daar niet vooraan, omdat overleg en advies in de Minaraad tot dusver als veeleer gescheiden beschouwd werden, in tegenstelling tot sommige andere adviesraden. Bijvoorbeeld voor het natuurbeleid wordt het overleg bijna helemaal door het ANB aangestuurd, voor het materialenbeleid door OVAM, ... maar het schuift. Het valt immers op dat in de meeste beleidsprocessen de strikte scheiding tussen advisering en overleg afneemt en dat het steeds meer aanvaard wordt dat een adviesraad betrokken wordt in overlegvormen of zelfs daarvoor instaat.

3. Varia

Brief van de Minaraad aan de internationale Scheldecommissie.

Jan Verheeke herinnert aan het initiatief van de Minaraad om een brief te schrijven aan de Internationale Scheldecommissie (ISC) naar aanleiding van de plenaire vergadering in december 2015. De brief ging over de internationale aspecten van het waterbeleid zoals die aan bod kwamen in drie gezamenlijke adviezen van Minaraad, SALV en SERV tussen de plenaire jaarvergaderingen in 2014 en 2015 van de ISC.

Dirk Uyttendaele stelt dat de Minaraad al een tiental jaar geleden het statuut van waarnemer heeft aangevraagd en verkregen in de ISC. De traditie om daar de adviezen van het laatste jaar te presenteren op de jaarvergadering was door omstandigheden in onbruik geraakt. Bovendien werd de spreektijd van waarnemers tijdens het agendapunt "mededelingen van de waarnemers" beperkt tot 5 minuten en 1 slide. Daarom werd de mededeling vervangen door een brief aan de plenaire vergadering. In reactie daarop heeft de ISC de Minaraad uitgenodigd voor een uiteenzetting op 1 februari 2016 in de Werkgroep Coördinatie van de ISC omtrent de Minaraad zelf en omtrent de inhoud van de brief. Het Dagelijks Bestuur heeft hiervoor een delegatie van voorzitter, secretaris en adviseur aangeduid.